

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Postilla super Osee, Iohel, Amos, Abidiam, Ionam,
Micheam, Abacuk, Sophoniam, Aggeum, Zachariam,
Malachiam, Thobiam, Baruch cum epistola Ieremie,
Iudith, Machbeorum I. II, libros Sapiente, ...**

Nicolaus <de Lyra>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Postilla super Sophoniam

[urn:nbn:de:bsz:31-87081](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-87081)

Ardebat propheta futuram adeo ihu
e hinc nome ihu e deus dñs forti-
tudo mea educendo me sua virtu-
te pmo de babilone p qca demfer-
no iudicatu e et sic e om̄ prophete
loquens in persona ihu in babilo-
nom captiuati et in limbo de-
tenti **E**t ponet pedes meos qua-
si ceruorum quia redeuntibus de ba-
bilone dedit virtute et agilitate
gradioni et liberatis de limbo vir-
tutem egrediendi et ad celu ascen-
di **Q**uo subditur **E**t super extel-
sa mea deducet me victor Quia po-
pulus de babilone rediens ascendit
mudam que e tra montiosa potis-
sime quia venit in ierusalē et
ibi templu fundauit in monte mo-
na pmo esdre iij **E**t detenti in
inferno ascenderunt in celu ad vic-
tore xpo in psalmis canentem
Quia iustus rediens rediens de
babilone deu laudabat in ma et
magis in fimo pmo esdre tño
Et sancti cum xpo ascenderes
cu dñis laudibus ascenderunt in
illis sine fine perseverantes
ps lxxxij Beati qui habitant
in domo tua domine in secula seculi
laudent te **Q**uam nos
perducit **mf**

*Explicit postilla magistri nicolai de lyra
super abacuk*

Incipit sophonias capitulum

Incipit Sophonias. Cap. i.

T

Verbum dñi propheta sopho-
nie quibus ptes diuiditur in
p̄hemiu et tractatu qui incipit
ibi congregans In p̄hemio no-
tatur sophonie status genus et
tempus Status cu dicit **Q**uedu
dñm quod factu ad sophonia per-
hoc om̄ ostendit ipm fuisse
propheta p̄da per pmo Non ho-
luntate huana allata e aliquid
propheta sed sp̄s sancti in sp̄s
locuti sunt sancti dei homines et
iste status e quasi modus in
ter dea et conuē p̄m p̄ter q̄
p̄he dicit **Q**uod dy participa-
tione **Q**uod dicit saluator illud
ps ego dixi dy estis dices

Johis p ca' illos dicit deos ad quos
 factus e' s'mo dei Secundo nota eius
 genus Cum dicit filiu' thusi i' q' et s'dm
 regulam hebraicam iste fuit q'ha co
 q' exprimitur nome' eius in p'ncipio p'phe
 tie filij sui sicut dicitur fuit isac p'o
 et idem de alijs tribus hic nominatis
 licet non h'ant corp' p'phetie Et
 sic patet q' iste sophomas non solum
 fuit p'ha sed de g'ne p'phetali quia
 pater eius avus p'p'us atamus s'm
 p'phete 3o' n'ificat' t'pus cu' dicitur
 Judicibus a'p'ie n'f' Ex quo patet q'
 iste p'ph'avit an' tempus captivitatis
 babilonice **C**ongregans hic con
 sequenter ponitur tractatus qui indu
 ab p'ces diuidi' s'q' in parte' commu
 talis et consolatoris que incipit
 ito' ca' p'ma' induas quia p'mo co
 minat' peccatoribus generaliter 2o
 magis specialiter i' et extendit Cir
 ca p'mo dicit p'ha in persona d'm
 Congregans congregabo omnia a
 fanie t're et ista congregatio non
 e' ad salute' sed ad pena' q' patet ex
 fine huius partis Vbi dicit' **E**t di
 sperdam homines a fanie t're **E**t ho
 mo accipit' congregatio' abacuc' p'o
 toni in homo' p'bleuauit et congee
 ganit in rethe' s'ui et sic commin
 pena' g'naliter peccatoribus ad dia'
 Congregans homine' i' peccatores
 ad pena' Et quia bruta p'pter horoz
 facta q' deo comminat' q' hec pena

extendi debeat ad ipsa' cu' dicit' et
 peccus a'p' **E**t extendam hic com
 minatur peccatoribus specialiter
 Et p'mo iudeis 2o' p'p'is extraneis
 ca' 2o' p'ma' dicit' in quibus partes
 quia p'mo fit comminatio p'cedentibus 2o
 p'ncipibus 3o' vulgariibus Circa se
 occultantibus Circa' concludit' tribu
 laroms pandus partes patebunt
 p'sequedo' ista t'ame' diuisio no' e' sic
 p'cessa' qui de p'nteria omni' partis
 ponat' ad mala' sicut fit quiter in
 diuisio'ibus alijs p'ph'is **C**irca p'
 mu' d' imp'ona' d' **E**t extendam
 man' mea' super iudam ad puni
 endu' eius peccatores p'p'm et super
 omnes habitatores i'rl'm que erat me
 tropolis iude et ibi regnabat i'rl'm
 ydolatre' magis magis erant cul
 pabiles sacerdotes qui tenebant
 illud exstirpare et d'mo cultu' in
 tend'e q'dio' p'biditur **E**t disperga
 deloto' reliquias baal a ydolatre'
 cultu' et moia' editu' in p'cedentibus
 editu' dicit' custodes loci ydolatre'
 q' adem tueres et illos qui adorant
 super tecta' milicia' reli' a' solom
 et iunam et alias planetas tecta
 em' domoz illius t're erant pla
 na et i'o' i' abscondunt ydolatre'
 aduudendu' et colendu' plomies sy
 dera et iurant in machon quia
 simul cu' d'no' colebant ydola 2o
 in corp' reu'entia iurabat p' ipa'

phomias. Ca
 d'm p'ph'ia
 ab p'ces diu
 tractatu' qu
 g'ne' p'ph'ia
 omne' p'ph'ia
 t'at' cu' d'ic
 factu' ad p'ph
 tendit' p'ph
 da' p'ph'ia
 nana' all'et
 p'ph'ia p'ph
 t' p'ph'ia de
 e' qu' p'ph
 t'at' p'ph'ia
 q' dicit' p'ph
 q' d'ic' p'ph
 q' d'ic' p'ph

Et qui auertunt de post tergum dñi
 eius legem et cultu dimittentes
 Silere a facie dñi et plebitis sicut
 deiecti et confusi quia iuxta e dies
 dñi et tempus sue vnde quia p̄p̄
 uit dñs hostiam et p̄p̄m inde ad
 occisione Sanctificauit vocato
 sanctos suos In hebreo h̄c p̄p̄am
 ut Verbum em hebraice hic positu
 est equiuocum ad p̄p̄are et sancti
 ficat̄ Hebrei p̄p̄am omam signi
 ficat̄ et translat̄ n̄a aliam pos
 sunt etiā afa vocati dicit deo s̄p̄i
 tati et applicati ad expectacione dñe
 iustie et isti sunt caldei ¶ Et est
 hoc est p̄p̄a pars magna cōm̄at
 p̄p̄ibus in dicitur Et est iudic
 hostie dñi et occisionis peccatorū
 s̄d̄m ordine dñe iustie Visitabo
 super p̄p̄es et super filios regū
 p̄p̄es em sedechie et filios eius
 fecit nabuchodon occidi et oculos
 eius erui q̄to regū ultimo ¶ Et s̄
 omnes qui ondui sunt uestre p̄p̄na
 et vestibus cultu alienorū deo de
 putatis Talibus em vtebam̄ sacer
 dotes iudeorū aliquado quia in dñs
 eam̄ idola colebant et predictu
 ¶ Et visitabo super omes qui arro
 ganter ingrediantur super lumen
 ingredions domū dñi magis ad
 suam pompā quā ad dī reuēnciam
 In hebreo t̄ h̄c Super omnem
 transfluentem lumen Quia aliqui

volentes sacerdotes dagon et eius
 cultores imitari qui non calcant sup
 lumen templi dagon q̄mo regū
 ¶ Sic ingredientes templū dñi
 lumen transibant absq̄ eius calcen
 tate ¶ q̄ dicitur Sa Qui comple
 uit domū dñi dī sui iniquitate et
 dolore abi tractantes negotiaciones
 et consilia ut pater ioh̄n̄s ij q̄
 h̄nt iniquitate et dolū amara
 ¶ Et est hoc e t̄ra pars magna
 cōm̄at ¶ Volgatus dicitur Vox da
 mois a porta pistru sic nouita q̄
 respiciat mac et per illā pis
 tes inferebantur in r̄m̄ et orant
 in nūis exotici ¶ Et volutatus ar
 ¶ s̄ persona porta sibi r̄sponde
 teban nūis p̄p̄ et contritū nauē
 atollibus et amonte s̄m̄ in quo cū
 templū et domus regna que elau
 debatur muro t̄ro Trudite em
 clausura fecit salomon in r̄m̄
 et per ista ostendit q̄ t̄ra p̄p̄
 ciuitatis s̄t affligendus in om̄
 parte Volutare habitores p̄p̄ et
 r̄m̄ ut dicitur expositos in r̄o
 muniter quod dicit p̄p̄a cogit in
 medio iudee sicut p̄p̄ p̄p̄ q̄
 p̄p̄a dicitur est in medio eius ¶ In
 v̄p̄us e p̄p̄a p̄p̄ p̄p̄ p̄p̄
 p̄p̄a thaberna In hebreo h̄c ha
 maquetes et sonat p̄p̄nda in
 latino ¶ Et dicit Sa Sa gallan
 uitas que vocatur tibias nauata
 fuit p̄p̄nda eo q̄ e in d̄missiori

loro uide Continuit omnes q̄tus tana-
an r. uideorū sine uidee quia d̄ h̄itāmit
 amānci añ filios isrl' et quia filii is-
 rahel imitabant mores thānānciorū
Disperit omnes in uoluiti argento
 r. pleni diuitijs male acquisitis qui
 in uoluit homines peccatis Sedm̄
 illud th̄i cō Qui uolunt diuites fieri
 incidunt in laqueū et temptatōne dyā
 et depōia multarū ¶ Et cōt̄ h̄c q̄t
 quāta pars in qua q̄tā committitur
 latēnābus dicens Strutabor arh̄m in
 lucernis quia capta ciuitate caldei
 cum h̄māribus querebant abscondi-
 tas in locis sub tēnācis et obscuris
 et uisitābo in fēdo pēnā super uros
 de f̄ros in f̄ribus suis r. obstatos
 in peccatis suis qui dicit in cordibus
 suis male sentiendo Non faciet h̄m
 dñs suis in cordibus et non faciet ma-
 le suis contemptiblis Ceciderunt
 in errore alloz qui dicit dei p̄uide-
 riā nā extendi ad h̄c in f̄dōra Et
 quoz persona dicit rob̄ xxii Circa
 cardines teli p̄oramblat nec n̄ā
 conspēdit Et cōt̄ fortitudo corp̄ a di-
 tie corp̄ ¶ In m̄hebreo h̄c substā-
 nā corp̄ in d̄ceptōne caldeis et d̄q̄
 corp̄ in d̄sertā habitaculis eoz
 occisis uel captiuatis nō p̄uidit et ad-
 ficabunt domos ¶ ¶ In p̄ta q̄t
 h̄c p̄ta p̄ta in qua concludit
 pondus tribulacōis in m̄m̄c̄ t̄d̄
 In p̄ta d̄ d̄m̄ magnus magnitu-
 dine sue uindictē Uox d̄m̄ a-
mani quia omnes clamabunt p̄re
 amaritudme et angustia tribulabit

ubi fortis et multo magis alij dies
 illa dies are r. dei uindictē Dies
tribulacōis extius et angustie in
 tius Dies calamitatis r. luctus
 et misere r. in quibet homi defectus
Dies tenebrarū et caliginis q̄ dicit
 tanta cōt̄ tribulacō q̄ nulla p̄t̄ uī
 de locū fugiendi seu abscondendi se
Dies tibe et dangois caldeos ad
 bellū matancis et super angulos
 exelpe r. turres exelpe que p̄t̄
 f̄c̄ in m̄m̄c̄ angulis et ambulabit
 ut cor. r. in d̄ntes in p̄d̄is m̄di-
 q̄ p̄t̄ totus ambulans cadit in
 f̄ucam et in p̄ngit in lapidē et
 p̄uidit causa quā dñs peccantē
 multiplicat ut p̄t̄ p̄ supradicta
 Et effundet sanguis eoz sicut h̄m̄
 r. ita q̄ tanta cōt̄ opta sanguis Et
 corp̄a eoz sicut sterora a d̄mit-
 tent in sepulta in agne zeli eius
 r. uindictē d̄i Deuorabit om̄s t̄m̄
s̄ iudee de qua loquit q̄tā cap.
A Aduenite ¶ Aduenite
 ¶ Postquā q̄tā committit
 s̄ iudeis h̄c consequet̄
 committitur extraneis et diuiditur
 in diuis p̄tes quia p̄mo q̄t̄m̄t se
 addicta ¶ Et exequit̄ d̄ntēda i qua
 gaza Circa p̄m̄ post cōm̄t̄cōne
 t̄o p̄t̄d̄i p̄t̄am induat p̄t̄m̄
 ad p̄ntētia ut euadat pēnā cōm̄t̄cōne
 Dies Aduenite p̄ n̄uitia dilectoz
 tangregam̄ in locū d̄m̄ altius ad m̄
 p̄t̄ndū p̄t̄oz uroz remi s̄t̄nē
 gens non amabilis r. adco odibilis

ppter pccatorum multiplicacione prius
 quam pariat uisio et antequa pena in
 ostensa reuelacione dmi super uos
 ueniat in effectu quasi puluonem tran-
 sicut diem. Ista litta apud hebreos
 dicitur decurtata quia ad eum intellectum
 oportet supple aliqua et continuat
 sic pcedit litta prius quam pariat
 uisio et pena pccata tollat uos de tra-
 ctu ita uolentes sicut tollit uentus
 puluonem et sic sol suo uelocitate transiit
 sicut diem antequa ueniat super
 uos ara furoris dmi et pena sue om-
 nite. Antequa ueniat super uos
 dies indignacionis eius. Repetitio e
 eiusdem sentencie ad maiore asser-
 tione et sic e in hebreo ppter aliq
 male congrue trahetes apud q non
 sit detexti. Quicite dmi omne man-
 suete tice ut p uiam iusticia et oio-
 nom dicit parat a pena communita
 sicut genef xviii. Dicit dms se
 uelle parce tati ciuitati sodomor
 p dorem iustis si abi in uenient
 Quicite iusta ut a apm deu conse-
 dorando eius iusticia et mansuetu-
 dine q dicit sicut commatue e pena
 peccatoribus ex sua iusticia sic paratq
 parce penitentibus ex sua misericor-
 dia. Quia gaza hit conter
 pph ad exequuntur dicenda extraneis
 commatado pmo philisteis. Qmo
 abicis et amonitis a audiu qd ehi
 opibus et assitibus ubi sed et uos
 Circa pmo dicit quia gaza destruc-
 ta erat q dicit ppter hoc momu

ad penitenciam quia tra philistinos
 que e tra fortior destruet ppter sui
 obstinacione impetis et expmit hincora
 quatuor ciuitate pncipalia et con-
 tati pmo commatue dicens. Requie-
 scite sicut mure a pccm tice si
 tam. Terra em philistinos pccat
 supra mure medietatem. Vexu
 om super uos thanaan quia erat
 una pars regnor thanaan ut
 pater in libro ioseph. Et ait fumul
 mure a tra philistinos. Requies
 pastor qui destruetis ciuitatibus
 et habitatoribus eictis tra remanebit
 mure et sic solus pastus apta.
 Et ait fumulus eius qui remansit
 de domo iuda ut a reuertet de ba-
 bilone v pastus aiala sua ad ue-
 stium requiescet in animalibus suis
 mure quia iustabit cas dms libe-
 rando de captiuitate babilonia por-
 tyru. **Q**uid uis hit conter commat
 moditis et amonitis dicit mure
 pena de audiu obpntu moab.
 Dicit hit. Ra Sa. Quod tu uide
 ducuntur in babilone captiui ge-
 metes et flentes moabite et amo-
 nite per quos tram ducunt de-
 risorie eis ducunt quac lugetis
 et tristam quac lugetis et trista-
 mure quia ad tram uestram ducem qm
 em natus fuit abraham pater ur
 genef xi. Et magnificati sunt sup
 tinos eoz quia uideis in captiuita-
 tem ductis moabite et amonite
 occupant partem tice con. Et

subditur propterea ego vultus dicit dñs a
sicut vultus est ego sum vultus per centum
sic punitur moabite et amonite: qz
moab ut pdoma eut nō l'ur non die
hic equalitatem quia aste tre nō sunt
subiise sed ad t'p'is non sunt in ~~hinc~~
hincatibus eius et cultibus partim
occisib et partim captiuant. Sicitas

Spinas et non crescent ibi nisi spie
et aciu p'as sal em reddi tram spi-
lem. Ido per hoc designatur stilitas
tre p'ter defectu cultue urditu e
assuetudine qz hebreo h'c usq' m
scilicet. Et id etim non importat h'
p'uenitute a parte finis sed longitu-
dinem sp'is. Reliquie p'li mei et re
uertentes de babilonia et diripiet
eos q' fuit implere sp'e mathabooz
Et causa huius explicat na dicit ho
eis euomet ad exponatur ut supra
Honibilis dñs super eos graviter
punitendo. Et attenuabit omib deos
tre ydola moabitaz et amonitaz
confreudo et adorabunt eu a dñm
vni quidi. Deloro suo et de templo
in rehm per zorobabel reedificando
Omnes in sila gentiu a aliq de
omibus in silis quia p'ter stitate
templi multi gentiles deducis par-
tibus veniebant ad adae dñm in
p'li ut h'c in Regu vni e q'oh
xij. **¶** Vel p' istud. Et attenuabit
ad exponi ut sit de tempe xpi
p'heria magno deicta ydolara
et omes gentes adorant omni dñm

lucet dñi simile exceptis aliquibus
barbale in quibus dicitur ab aliquibus
adhuc mane ydolara. **¶** Sed et nos
hic ultimo commatur ethiopibus
et assiris. Dicens Sed et nos ethio
pes qui p'lo meo frequer molesti
fuitis. **¶** Palup xiiii Interferti
gladio meo eitis gladiu suu dicit
gladiu regis babilonis qui in hor
erat executor dñe iustie et iustias
agebat dña virtute. Et extendet
manu suu a amudite sic p'tem
super aquilone. Nulla em parte
e regnu assiriaz respic' rehm et
ponet speciosam a' mule que est
in ecropolis in regno. Vnde supus
Flavm in assimilat' metra specio
se Et accubabunt in medio eius gre
ges q' dicit' ita diu manebit eius
destrutto q' implatis eius regta
herbe aratu pastu apte. Honora
lus et hericus n' tales em auct et
bestie solent hitae modifione de
struit. Hec e trinitas glosa a su
perba hitans inconfidentia quia
p'ter magnitudie sue potentie ni
tio timebat que dicebat p'mnia
superbia ego sum s' sola potens
ahc aut' trinitate nullus reputat'is
sunt respic' mei et p' trinitatem
metropohm intelligi regnu quo
facta e in deserto q' dicit' non e
factu sola virtute hua sed mag'
dña. Omnes qui transibit per
allam sibilabit. Designas q' eius
p'fas q' sibilus transijt mouebit

mam suam notando mala que se-
rit alijs regnis **cap. m.**

Ad quatuor hęc e q̄ p̄tes
principalis que e q̄ p̄tes
consolatoria et exponit aliq̄
consolatione istam p̄dictu decap̄tu
tate babilonica sed aliqua p̄mit hęc
que nō evident hinc intellectui consō-
na ut videbit p̄sequedo q̄ p̄tes q̄ m
videtur sine p̄iudicio q̄ istud sit re-
fendū ad consolator̄ facta vel fienda
per xpm̄ Sciendū tamē q̄ licet
aduentus x̄ non fuit omnib̄ consola-
bilis q̄m̄ e dese factus e tamen
tristabilis pluribus iudeor̄ p̄fusa
incredulitate Et nō p̄tes tam̄ m̄di-
as p̄tes d̄m̄ Quia p̄mo p̄mit m̄re-
dulor̄ p̄tes p̄tes 2o credentiu con-
solato 1o quia tunc reddam̄ p̄ma
m̄duas quia p̄mo m̄repat̄ m̄redu-
litat̄ iudeor̄ 2o finalis conclusio
cor̄ 1o d̄m̄ p̄ma ad huc m̄duas
quia p̄mo m̄repat̄ culpa 2o subdi-
pena a d̄m̄ iustus ¶ Circa p̄m̄ de
p̄notarij et redempta civitas co-
luba ista civitas intelligit̄ actm̄
p̄m̄ om̄es expositōes hebraicas
et latinās que dicunt̄ quatuor p̄tes
d̄m̄ p̄tes malicia sacerdotū et
scribar̄ contra xpm̄ in surgentiu et
redempta q̄m̄ ad bonos p̄ xpm̄ adue-
tu et coluba p̄tes simplices qui m̄pe-
tendo morte xpm̄ fuit̄ decepti p̄
sacerdotes q̄ x̄v Non auduit̄ vo-
tem x̄ p̄dicantib̄ et non suscepit̄

disciplinam recedendo Quidno nō
e confisa sed magis an hominibus Qm̄
Q̄m̄ xi Consenserunt consilio cogite
de morte xpm̄ ne veniret romani
et tollerent locū et gentē Q̄m̄
fuit̄ f̄m̄ Non q̄m̄ quatuor p̄tes
m̄repat̄ sed se magis elongavit
p̄ntes eius in medio eius q̄ leo-
nes nō p̄tes em̄ iudicis tunc per
sacerdotes regeratur et p̄m̄ hor
hic erant p̄ntes et p̄tes qui dicit̄
hic leones rugientes p̄tes delu-
tam contra xpm̄ et lupi erga p̄m̄
tunc bona partim violentia partim
fraudulencia rapiabant quia valde
audi et cupidi erant ut patent
evangelio Et iosephus hoc declarat
multipliciter libro de iudaico bello p̄-
phete eius v̄sam sicut patet deca-
yfi qui p̄tes a morte xpm̄ q̄
h̄is xi et tamē fuit̄ pessim̄ et
infidelis licet em̄ p̄tes sua vel
fuit̄ tamē hanc non intellexit̄ ut
1o declarat̄ Sacerdotes eius pol-
lucur̄ f̄m̄ a legem et templū q̄
legem dei imitant̄ p̄tes traditōes
suas ant̄ xv et templū pollunt̄
p̄tes mittendo et faciendo secularēs
negociationes q̄m̄ y et ēm̄ tam̄
h̄nt̄ am̄exa mendacia et dolositates
¶ D̄m̄ iustus hic q̄nter p̄m̄
debita pena r̄a quā p̄mo p̄mit̄
x̄ iustia ex qua p̄tes p̄m̄ ista
cū dicit̄ d̄m̄ iustus in medio
eius a d̄m̄ aliud xpm̄ qui fuit̄

In medio populi no solu dimitate
 sed assumpta hūmilitate Non fecit
 iniquitatem in persona quā nec
 dimittet impietatem in alia mac
 mac a celester dabit iudiciū suū
 a punitionē suā contra ciuitatem
 et p̄lm̄ incredula gl̄ii sc̄do anno
 a passione q̄ p̄ romanos fuit accu
 satione destructa et p̄lm̄ macdulo
 partim occisus ē partim captiuat̄
 in luce quia punio ista toto orbi
 fuit manifesta q̄ testuit autem
 iniquus a p̄lm̄ incredulus con
 fusione sibi conuicta p̄uortet
 quia si p̄m̄isset disperdidissent
 deudea et dissipati sunt anguli
 eorū a p̄ncipes quibus adherabant
 sicut p̄uictes angulo Vel quia tota
 terra iudee fuit destructa p̄ romanos
 usq̄ ad exinos eius angulos i de
 fertas feci uias eorū p̄lm̄ uide cap
 tuat̄ Dixi hic consequent̄ p̄m̄
 iudeorū finalis conuictio Quia hor re
 monetur dubitatio Veritate
 Circa p̄m̄ dicit **Quia** timel̄
 timorē filiāli s̄p̄ncies disciplina
 s̄p̄m̄ detecta p̄ onoth etheliam
 salutate antep̄ Non p̄bit h̄ra
 rulu eius a h̄ntaculu beatorū non
 tolletur a conuictis q̄pter omnia in
 quibus iustitiam am̄ a p̄ter longa
 captiuitatem quā m̄d̄xi super
 gentem iudaica ex qua iudebat to
 talit̄ adeo reprobata **Verita**
 me h̄nt remouet dubiū poss̄

om̄ aliquis crede quia iudei cont
 gnaliter ad xpm̄ conuicti tpe sue p
 dicationis Quid hor remouet ostendēs
 q̄ est ita sine m̄d̄r **Quia** antellm̄
 sciendū q̄ sc̄dm̄ gl̄om̄ super illud mā
 ci x̄ij hic est heres p̄ncipes sacer
 dotū cognouit alim̄ nazareni esse
 cristū Sed quia p̄m̄ manifeste pre
 dituit contra eorū uiciā in iudiciū
 et odiū concepit contra ap̄m̄ q̄pter
 q̄ cognō p̄cedens fuit subuersa
 et exortio sacerdotū fuit causa q̄reca
 rationis aliorū et ex hoc conuictio gnalis
 iudeorū ē dilata et gentilitas ad fide
 uocata **Quia** dicit apl̄us **Non** re
 ritas contigit in q̄t̄ donec plenti
 do gontū m̄tinet at **Et** hoc ē q̄
 dicit hic **Veritate** dilucido a tpe
 p̄dicationis q̄ q̄ p̄m̄ dilucido
 supra cose vi **Quasi** dilucido p
 paratus ē excessus at **Surgentes**
 s̄z iudei contra xpm̄ corruerūt
 om̄es cogitationes suas a cogitacōes
 quas habent de xpo **Quia** q̄pter ex
 p̄ta me a expectabis manens in
 tua rectate **Indie** resurrectionis
 mee infutur̄ a usq̄ que sine m̄d̄i
 In quo resurgent mortui quedi
 hic resurrectionis d̄m̄ quia sit d̄tute
 d̄m̄ quia iudiciū meū sup̄le finale
 Ut congregem gentes gnalis et
 effundam super eos indignatōz
 mea q̄ intelligit q̄ntū ad malos
 qui erant in m̄d̄i m̄is **Toti**
 aut̄ amaiōi p̄re denoniat **Qui**

igne zeli mei et zelo meo accensus
 Deuorabitur omnis terra. Iste erit
 ignis conflagrationis precedentis
 dicitur quia tunc a tempore prece-
 ti iudicii antixpo interferto redda-
 ptus labium electi quia omnes confi-
 tebuntur xpm. **U**t inuocent omnes
 nome dñi. sicut xpi et seruiant
 ei humis como et uocantur a pmo
 et q' hoc intelligit de xpo sicut
 doctores antiquos hebreos patz
 per glosam supra qm xlii. vbi al-
 legatur hoc scriptum sit scriptum e-
 rit comitari super ptos labii e-
 lecti ad inuocandū nome dñi et
 ad colendū eū humis como. Et se-
 quitur exponendo nō e aut dñi
 nome dñi nisi uocatus et ad
 colendū eū humis como quia cū
 pncipatus eius super humos eius
 Ultra flumina ethiopic et omnes
 gentes qm tunc longinque de
 uoce credent xpo et seruiant
Indicella post anteparationez
 incredulorū iudeorū hinc conterpo
 consolatio credentū qui aduentū
 xpi fuit pauci compatiue ut pre-
 dictū e cum dicitur. **I**ndicella hoc
 non refertur ad litani in mediate
 pcedere sed ad illud quod supra
 dictū e de tempore predicationis xpi
 In quo pncipes iudeorū fuit p-
 dicto nō excretati et consequet
 multitudo pti appti nō et alij
 credentes illucati de quibus dicitur

hic. **N**on confundas super admi-
 rationibus tuis et pntis precibus
 per xpi passionē totaliter delectis
 quia tūc auferam domedū tuū
 magniloquos et pncipes sacerdo-
 tū et scribas superbas qui mol-
 tionem mortis xpi simul ad pto-
 cis ad hente fuit destructi per
 romanos. **E**t non adicias exaltū
 et superbe delectū. **I**n monte sancto
 mea et in monte syon ubi cur-
 complū qd fuit p romanos de-
 structū et an eius destructū gla-
 bant iudei de xpo. **E**t relinquit
 in medio tui populi pauperes
 aptos et fideles alios contempto-
 res tūc op' et sperabimur in no-
 me dñi non in potentia mudi
 ut patet in actibus aplos implū-
 bus laudis. **N**on facient iniquitate
 res quia ualde mude et iuste ui-
 uebant in pntia ecclia quonā
 xpi pastent aptos doctrina et
 babunt in unitate ecclia et
 nō eū qui excreat tūc deiecit
 fide vera et quia multi cor nō
 timebant tormeta. **N**ō subdit
 lauda filia syon et etia militas
 et. **R**epetio e eiusde sine ad ma-
 rore expressione. **A**bstulit dñs
 iudiciū tūc et pena pntis ad
 fluctam qm ad descendū in in-
 fernū anectit in imros tuos re-
 p'mendo potentia demonū. **R**er

ipse dñs s̄ alius xp̄us q̄ modo
 tui s̄dm̄ q̄ d̄r̄ q̄r̄ ultimo care ego
 vobiscū s̄m̄ omnibus diebus et hoc
 per ap̄t̄os et alios predicator̄es
 confortando fideles in firmiores
 usq̄ ad consumationē sc̄culi q̄m
 die illa dicit ar̄lm̄ a. c̄c̄te militat̄
 que nōm̄ie ar̄lm̄ designat̄ ysaie
 ij et hoc per ap̄t̄os et alios predi-
 catores confortando fideles in fir-
 miores Noli timē a persecutoribz
 iudeoz et tirānoz Non dissoluat
 manus tue te retrahendo abano
 ope Dñs deus tuus s̄z ih̄us xp̄s
 in medio tui sicut aam̄ exponit̄ e
 q̄p̄e saluabit te q̄mpressus gaudebu-
 super te p̄pter perseverantia in fide
 s̄lebit s̄z peccata p̄cedit̄ migas a
 hominē xp̄ianos qui a lege recesserūt
 a fide xp̄i et devotōe decreta persi-
 terdotes et scribas ut p̄cedit̄ e con-
 gregabo ad fidem xp̄i reducendo Dñ
 p̄dicante petro sic reducti sunt ex
 illis tria milia die c̄c̄na ar̄t̄ij et
 alia quāz milia h̄ct̄i iiii quā ex
 te erant a domo p̄destinator̄
 ad fidem q̄t̄ non ultra h̄c̄as
 super eis d̄b̄p̄t̄u. s̄ sue infidelit̄
 Ecce ego interficam om̄es qui
 affligunt te p̄mittua em̄ c̄c̄na
 fuit valde afflicta in iudicis in
 persecutorē que facta ē sub stepha-
 no dictu c̄c̄m̄ Et illi om̄es sunt
 interfecti p̄ romanos vel in ser-
 vitutem reducti p̄ captivitate

que fuitus ē mors am̄lis Et sal-
 uabo claudicantē in persecutorē em̄
 stephano credentes pro maiōi p̄te
 dispersi fuerūt p̄ regiones apostolis
 in relm̄ rom̄an̄etibus qui erant
 fortiores et sic etnā uidebat̄ quod
 am̄o claudicat̄ in debiliore parte
Et eam que eiccta fuit p̄ disper-
 sione p̄cedit̄m̄ congregabo in v
 mitate calitatis Vel quā post de-
 structionē ar̄lm̄ portuū helius a-
 deriamis eam redificauit et xp̄ianis
 h̄ct̄e concessit Et sic multi de xp̄i-
 anis qui erant dispersi per regio-
 nes ibi sunt ar̄m̄ congregati Et
 ponam eos in laudem q̄ maxime
 fuit impletū t̄p̄o constantini et ar̄
 q̄nam t̄ra confusiois eoz a vbi
 prius erant confusi quia an̄ repu-
 tabant̄ malefici et sacrilegi ut pat̄
 ex gestis ap̄t̄oz et martir̄z q̄m̄pe
 illo quo adducam̄ eos de lonā or̄il-
 tis ad publicū sicut patet de sancto
 Siluestro et multis alijs latentibz
 p̄pter rationem persecutoris qui per
 constantinū et alios p̄ncipes sunt
 asscurati et valde exaltati **C**um
 comites captivitate vram p̄us
 em̄alli qui deprehendebant̄ tamq̄
 xp̄ian̄m̄ occidebant̄ uel dampnabant̄
 sicut captivi ad fodendam arenā
 et alia opa p̄uilia et dura ut
 patet ex gestis multoz martir̄z
Dicit dñs qui ē ope v̄itas et
 regnat in secula seculoz

Explicit postilla regis nicolai de ty
ra super prophetam sophonie
Incipit postilla super aggeus prophetam ca
pitu. Sequitur

Incipit postilla super Aggeus
prophetam. Capitulu. 1.

In anno secundo. Incipit propheta
aggeus que in duas partes dividit
scilicet in prophetiam et tractatum qui in
cipit. Hoc dicit propheta uero
ponitur primo tempore huius prophete
cum dicitur In anno secundo scilicet dario
regis. Secundum nos scriptum est an
tiquitatis iudaice. Iste darius fuit
filius uersis et fuit amicus zo
robabel et fauorabilis iudeis

ut patet primo ordine sexto et hoc
maxime fuit uerbum iosephus quod
anquam promouetur ad regnum per
satu fecit uerbum quod si contigerit cum
sic promouetur faceret templum in
iherusalem edificari et in iherusalem de
ferri. Secundum uero Rasha. Iste da
rius filius uersis regis et hester
regne et sic fuit fauorabilis iu
deis ratione matris sue que fuit iu
dea et istud uero dicitur uerbum in
probabiliter sicut de dario diffinitus
super primo capitulum libri hester in
secundo uerbum dicitur aggeus propheta
post reditum captiuitatis babilone
quonia uerbum si in duo sunt reg
nauit post tyrum. Quia una
mensis prima die mensis como
loquendi quo dicitur in primo et
factum est uerbum et in die dicitur
et primo. Quod ponitur nomen prophete
cum dicitur factum est uerbum domini in
manu aggeus et per apertum aggeus fa
qua per dei minister. Iste est enim magis
loquendi hebraicus per etiam dicitur
in hoc exprimitur domus prophete dario
aggeus per similitudinem domus corporalis
quod ponitur in manu recipientis
Quod ponitur quibus propheta cum dicitur
Ad zorobabel filium salatiel et sic
iste zorobabel fuit nepos ieremiam
et primo que eulmoradach leuauit
detrahe et posuit tronum eius super
tronum regum qui erant in eo in
babilone quod regis ultimo dicitur
iuda eorum erat detribu iuda et

8